

Mikrokvalifikācijas Latvijā

pētījuma rezultāti un secinājumi

Dr. sc. admin. **Anita Līce**

AIC konference «Latvijas kvalifikāciju struktūras atvēršana mikrokvalifikācijām», 17.05.2022.

Google Trends

Explore

● online course
Search term

+ Compare

Worldwide ▼

Past 5 years ▼

All categories ▼

Web Search ▼

Interest over time ?

Par pētījumu

Pasūtītājs:

Mērķis: apzināt situāciju Latvijā – attiecībā uz augstāko izglītību, lai sniegtu ieguldījumu ES un Latvijas konsultāciju procesā par mikrovalifikāciju attīstību

Izmantotās metodes:

- Publikāciju, normatīvo aktu analīze
- Latvijas augstskolu un koledžu aptauja (N=43 All, 83%)
- Ekspertu intervijas (N=5)

Laiks: aprīlis – maijs, 2021

Saturs

1. Mikrovalifikācijas
pasaulē, aktualitāte,
kopīgais un atšķirīgais

2. Mikrovalifikācijas
Latvijā

1. Mikrovalifikācijas pasaulē

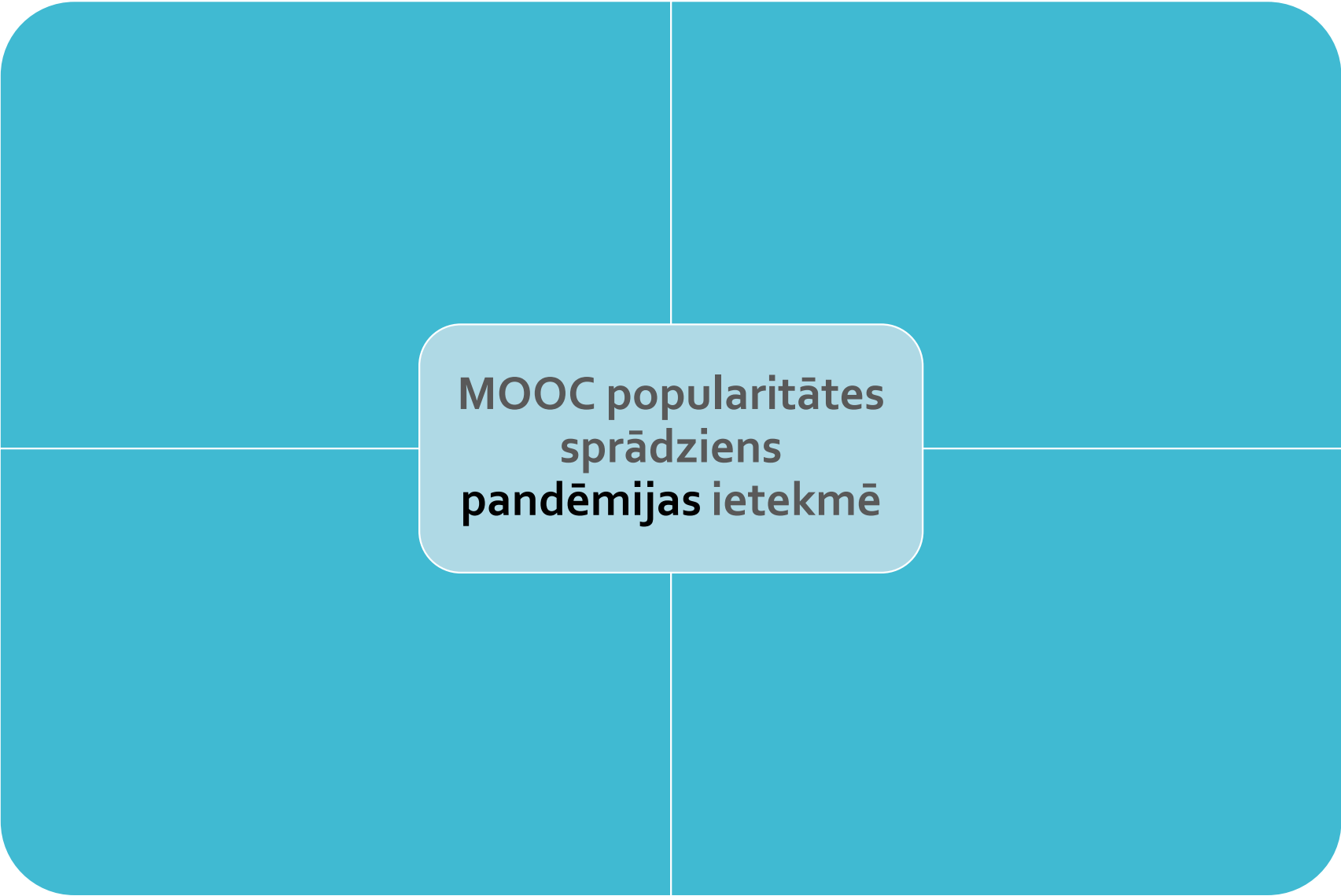
Alternatīvo
kvalifikāciju
popularitāte
aug

Pieprasījums

- Mainīgs darba tirgus
- Nepieciešamas jaunas zināšanas un prasmes
- Nav iespēju apgūt pilnu studiju programmu

- ✓ Ērtas mācīšanās iespējas **tiešsaistē**
- ✓ Digitālās nozīmītes

**MOOC popularitātes
sprādziens
pandēmijas ietekmē**

Piemēri

**IUA Press Release 5th Oct - IUA
breaks new ground with €12.3 million
MC2 Micro-Credentials project under
HCI Pillar 3**

Kādēļ tik aktuāla tēma?

Kvalifikācijas VĒRTĪBA
izglītības guvējam

= leguvumi - izdevumi

Vai MIKROkvalifikācijas aizvietos MAKROkvalifikācijas?

Jā, ja līdzīga vērtība tiks nodrošināta
(MBA, maģistra grādi)

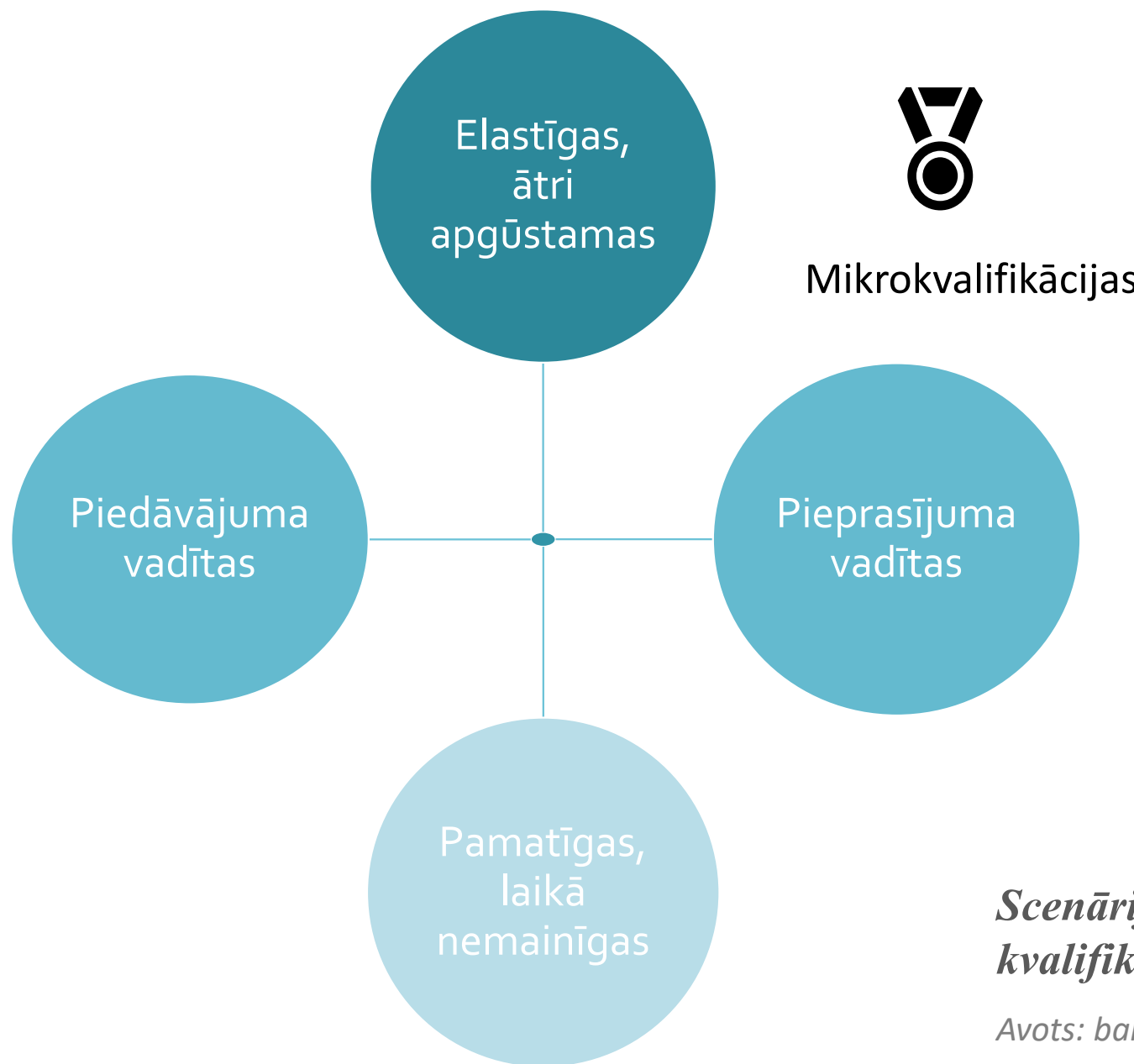
Nē, ja līdzīgu vērtību nevar
nodrošināt (Bakalaura grādi,
reglamentētās profesijas)

Dažādas pieejas mikro- kvalifikāciju īstenošanā

Īstenošanas veids	klātienē / jaukta veida (blended) / tiešaistē
Izglītības nodrošinātājs	All / uzņēmumi un uzņēmumu organizācijas / citas izglītības iestādes
Kredītpunkti	tiek piešķirti / netiek piešķirti
Ilgums	h / mēnešos
Laika periods	pašnoteikts / noteikts periods / iepriekš noteikti īsāki periodi ar nepieciešamo mācību slodzi, kas jāpaveic katrā periodā
Mērķi	atzīt iepriekš apgūtas kompetences / apgūt jaunas zināšanas, prasmes, kompetences vai iegūt jaunu kvalifikāciju
Plānotais pielietojums	tālākai izglītībai / darba tirgum (kvalifikācijas paaugstināšanai, pārkvalifikācijai)
Priekšnosacījumi, lai uzsāktu mācības	ir / nav
Novērtēšanas metodes	apmeklējums / uzdevumi / eksāmens
Integrācijas un uzkrāšanas iespējas	atsevišķas / integrētas studiju programmā / apvienojamas, uzkrājamās lielākas kvalifikācijas ieguvei
Sertifikāts	papīra formātā / digitālā formātā

Mikro- kvalifikāciju līdzīgās iezīmes

1. **Ierobežots garums** – lielāks kā viens kurss, bet mazāks kā pilna grāda studiju programma
2. **Atbilstība darba tirgus prasībām:** uzsvars uz pielietojamību darba tirgū
3. **Plaša sociālā ietekme:** mūžizglītības iespēju nodrošināšana, kam ir samērīga cena, kas ir neilgas un ērti piekļūstamas

*Scenāriju dimensijas kvalifikācijām un
kvalifikāciju sistēmām*

Avots: balstoties uz Cedefop, 2010, 228. lpp.

Eiropas Savienības prioritāte izglītības jomā

2021. gada rudenī – Padomes
rekomendācijas – **vienota pieeja**, lai
nodrošinātu:

- Lielāku uzticību
- Plašāku izmantošanu
- Atzīšanu

EK Konsultatīvās grupas piedāvātā definīcija (2020):

Mikrokvalifikācija ir apliecinājums, ka persona ir apguvusi noteiktus mācīšanās rezultātus neilgā mācīšanās pieredzē. Šie mācīšanās rezultāti ir novērtēti pret zināmiem **standartiem**.

Apliecinājumam būtu jābūt ietvertam **sertificētā dokumentā**. Elementi, kuriem būtu jābūt minētiem šajā dokumentā:

1. sasniegtie mācīšanās rezultāti
2. novērtējuma metode
3. kur attiecināms, atbilstošās kvalifikācijas ietvarstruktūras līmenis un
4. iegūtie kredītpunkti

Mikrokvalifikācijas pieder izglītības guvējam, tās var koplietot ar citiem, tās ir **atzīstamas/ pārnesamas** (*portable*) un tās **var uzkrāt lielākās kvalifikācijās**.

Priekšlikums PADOMES IETEIKUMAM

par Eiropas pieeju
mikroapliecinājumiem
mūžizglītībā un
nodarbināmībā

Briselē, 10.12.2021

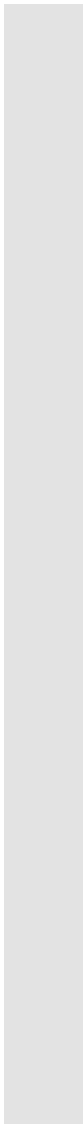
COM(2021) 770 final

“Mikroapliecinājums” ir **mācīšanās rezultātu dokuments**, ko izglītojamais ir ieguvis pēc **neliela apjoma** mācību apguves. Minētie **mācīšanās rezultāti ir novērtēti** saskaņā ar pārredzamiem un skaidri definētiem standartiem.

Kursi, kuru apguves rezultātā tiek piešķirti mikroapliecinājumi, ir izstrādāti tā, lai izglītojamajam sniegtu konkrētas zināšanas, prasmes un kompetences, kas atbilst **sabiedrības, personiskajām, kultūras vai darba tirgus vajadzībām**.

Mikroapliecinājumi pieder izglītojamajam, tos **var koplietot un pārnest**. Tie var būt **atsevišķi** vai **apvienoti lielākos apliecinājumos**.

To pamatā ir **kvalitātes** nodrošināšana atbilstoši **saskaņotiem standartiem** attiecīgajā nozarē vai darbības jomā»

2. Mikrovalifikācijas Latvijā

Mikrokvalifikācijas

Mikroapliecinājumi

- VVC rekomendē lietot «mikrokvalifikācija» (A.Krastiņš, 07.07.2020.)
- Latviešu valodā *kvalifikācija* lieto abās nozīmēs:
 - 1) kā oficiālu vērtēšanas un atzīšanas procesa rezultātu
 - 2) kā personas pieredzi un zināšanas kādā jomā
- Arī *microcredential* ne vienmēr tiek lietots tikai šaurā nozīmē kā *apliecinājums* (Orr et al., 2020)

All aptaujas rezultāti

Pedalījās **84 %** no All:

- 24 augstskolas
- 19 koledžas

- Gandrīz **visas piedāvā tālākizglītību** (izņemot 1 augstskolu un 4 koledžas)
- **Visvairāk: neformālās izglītības programmas, studiju kursus, profesionālās pilnveides** programmas. Mazāk: profesionālās tālākizglītības programmas un moduļus
- 56 % All izstrādā un īsteno programmas **pēc ārēja pasūtījuma**, 37 % nodrošina izglītību noteiktu **profesiju sertifikācijai**. Tikai 3 All piedāvā iegūt starptautisku sertifikātu. Tikpat - MOOC
- 79% augstskolu un 74% koledžu **plāno piedāvājumu palielināt** tuvāko 2 g. laikā, īpaši **tiešsaistē**: gan jauktā veidā, gan tikai tiešsaistē
- Būtiskākie **šķēršļi**:
 - iekšējo cilvēkresursu noslodze un trūkums
 - valsts finanšu atbalsta trūkums pieaugušo izglītībai
 - pieprasījuma trūkums
 - Tikai 17% arī administratīvās prasības

All aptaujas rezultāti

Apliecinājums	Sertifikāts vai apliecība
Mācīšanās rezultāti	1/2 no augstskolām apraksta mācību rezultātus studiju kursu un moduļu gadījumā (nav obligāti prasīts) Novērtējuma metode: • Apmeklējums kā papildu novērtēšanas metode. • Standartizēti testi, praktiskas dabas projekti un rakstiski kursa darbi.
Kredītpunktus	Piešķir daļai no kursiem (biežāk tiem, kas līdzīgi studiju programmām)
Atzīšana	“ Ceļš uz augstākās izglītības grādu ” biežāk studiju kursu un moduļu klausītāju gadījumā
Kvalitātes nodrošināšana	• Augstskolu iekšējā kvalitātes nodrošināšanas sistēma. Uzņemas institucionālu atbildību. • Papildu aktivitātes kvalitātes nodrošināšanai.
Digitālie apliecinājumi	• Digitālo apliecinājumu izsniegšana Latvijā vēl nav uzsākta

Piemēri

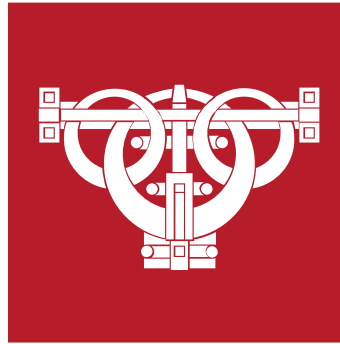

Īstermiņa programmas

Padziļinātā programma Eiropas tiesībās un ekonomikā

Intensīvā programma Eiropas tiesībās un ekonomikā

Intensīvā programma Eiropas tiesībās un ekonomikā **tiešsaistē**

**RĪGAS
JURIDISKĀ
AUGSTSKOLA**

Struktūra

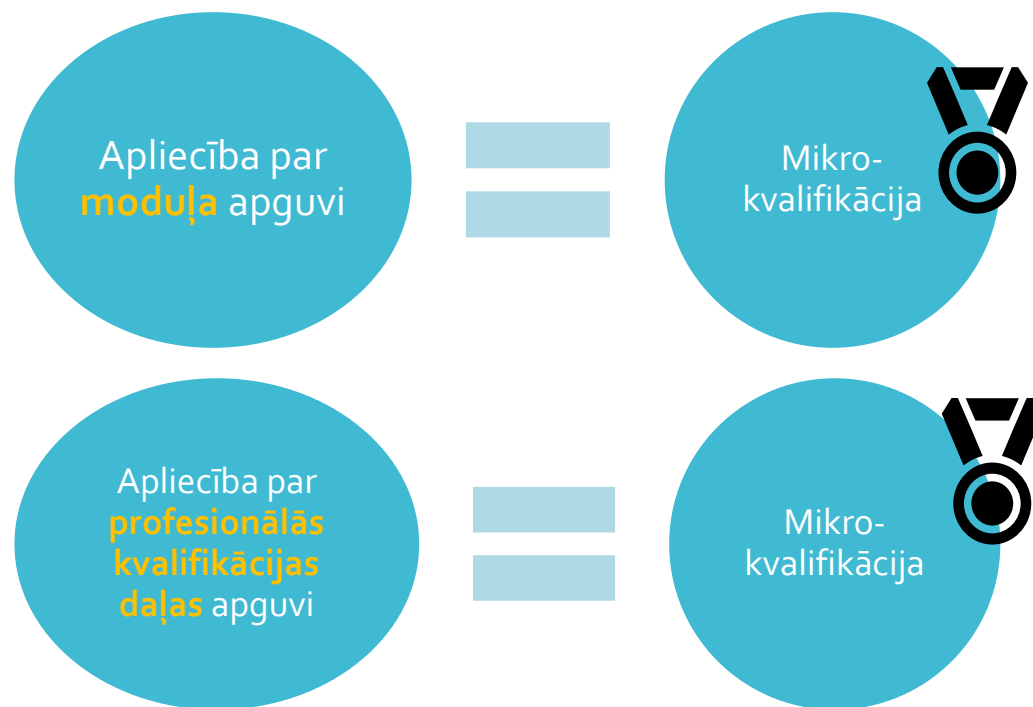
- 12 nedēļu apmācība
- 3 programmas sadaļas: tiesības, ekonomika un politika
- 4 kursi katrā sadaļā
- Mācību brauciens uz Briseli un Luksemburgu
- Izsniegts sertifikāts ar iespēju vēlāk izmantot to maģistra grāda iegūšanai (par studentu līdzekļiem)

Foto avots: rbs.lv,
labsoflatvia.lv

Normatīvā ietvara analīze

- Grozījumi profesionālās izglītības likumā (15.03.2022.) – iedzīvina mikrokvalifikāciju ideju profesionālās izglītības sistēmā (visos līmeņos)

Par:

- Moduļa
- Profesionālās pilnveides programmas apguvi

«Profesijas standartā (..) var iekļaut:
1) prasības attiecībā uz **darba tirgū atpazīstamu** kvalifikācijas daļu, kas ir sasniedzamo mācīšanās rezultātu **vienība** vai **vienību kopums noteikta darba pienākuma veikšanai**» (24.p.)

		Studiju kurss vai modulis, vai moduļu kopa	Prof. tālākizglītības programma	Prof. pilnveides programma	Neformālās izglītības programma
Īsa mācīšanās pieredze: a) īsāka par augstākās izglītības kvalifikācijas ieguvi (studiju programmu)		Jā	Jā	Jā	Jā
Īsa mācīšanās pieredze: b) īsāka par profesionālās kvalifikācijas ieguvu		Jā, ja apgūstot moduļu kopu nevar iegūt prof. kvalifikāciju.	= ar prof. kvalifikāciju	Jā	Jā
Orientācija uz darba tirgu		Ne visos gadījumos	Jā	Jā	Nav (atsevišķos gadījumos var būt)
Izsniegts sertificēts dokuments		All apliecība	Valsts atzīta apliecība	Valsts atzīta apliecība	All apliecība
Dokumentā minēti elementi	Sasniegtie mācīšanās rezultāti	Nav, bet var - viegli	Nav, bet var - viegli	Nav, bet var - viegli	Nav, bet var
	Novērtējuma metode	Nav, bet var - viegli	Ir	Ir (sekmju izrakstā pārbaudes darbi)	Nav, bet var
	Iegūtie kredītpunkti	Ir	Nav, bet var	Nav, bet var	Nav, bet var
	LKI līmenis	Nav, bet var - viegli	Ir (AI līmenī tikai kopš 2022.g. 1.aprīļa)	Var	Nav
Atzīstamas, pārnesamas, var apvienot lielākā kvalifikācijā		Ir	Var	Var	Var
Kvalitāte nodrošināta, ievērojot saskaņotus standartus		Ir	Ir (atbilstoša akreditēta studiju virziena gadījumā)	Ir (atbilstoša akreditēta studiju virziena gadījumā)	Nē

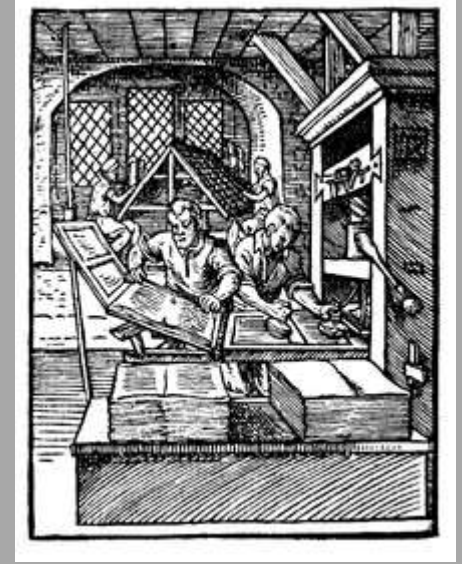
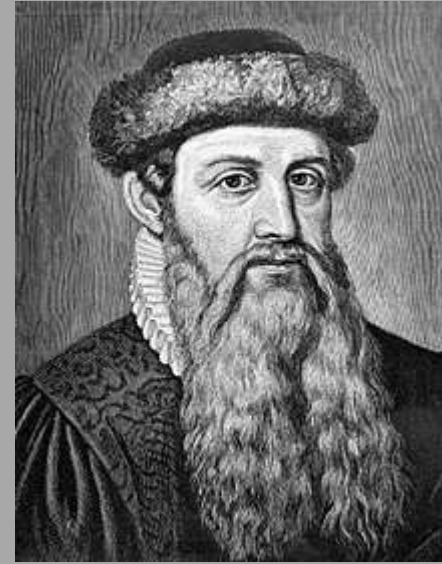
	Atbilst pilnībā
	Gandrīz atbilst (vai var viegli nodrošināt atbilstību)
	Atbilst daļēji (vai var nodrošināt atbilstību)
	Neatbilst (izņemot atsevišķus gadījumus)
	Neatbilst

4. Galvenie secinājumi

par
mikrokvalifikāciju
ieviešanas iespējām
Latvijā

- Mikrokvalifikāciju (saskaņā ar ES «standartu») ieviešana Latvijā **veicinātu to atzīšanu, inovācijas AI piedāvājumā un tālākizglītības iespējas AI līmenī.**
- Noteiktu programmu veidu (SK, moduļu un profesionālās pilnveides) **pielīdzināšana mikrokvalifikāciju statusam ir viegli izdarāma.**
- Grozījumi Profesionālās izglītības likumā (spēkā kopš 1.04.22.) iedzīvināja mikrokvalifikāciju idejas **visā profesionālās izglītības sistēmā.**
- Mikrokvalifikācijas ir **potenciāls īstenot arī uz AI akadēmisko studiju programmu bāzes.**
- Galvenie izaicinājumi – pārvarēt šķēršļus, kas kopumā kavē tālākizglītības attīstību un elastīgu studiju ceļu ieviešana praksē.

*Johans Gūtenbergs,
tipogrāfiskas
iespiedmašīnas
izgudrotājs
(1455. gadā iespieda
Bībeli, kas nodrošināja tās
plašu pieejamību)*

Bilžu avots: wikipedia.org

Izglītības iespēju pārpilnības laikmetā

• Izglītības guvējiem

- Atrast piedāvājumu, kas sniegs labāko ieguvumu?
- Kā atsijāt graudus no pelavām?
- Kā sevi motivēt, organizēt mācību procesu?

• Izglītības piedāvātājam:

- Kā **konkurēt**? Kā piesaistīt izglītības guvējus, partnerus, klientus?
- Kā **pielāgot piedāvājumu** atbilstoši pieprasījumam?
- Kā nodrošināt **vērtību izglītības guvējam** un **darba devējiem**?
(dati, papildu apliecinājumi)

Paldies!

Pētījums «Mikrokvalifikācijas Latvijā» pieejams AIC Nacionālā koordinācijas punkta mājas lapā [ŠAJĀ SAITĒ](#)
anita.lice@gmail.com